

vzw **ARABEL** asbl

De Belgische Arachnologische Vereniging:

Wat en waarom?

Omslagfoto: Een mannelijke Groene krabspin (*Diaea dorsata*) door Raphaël Haentjens

Doel

De statuten van de Belgische Arachnologische Vereniging werden gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 10 juli 1986 en vernieuwd in diezelfde Bijlage van 23 augustus 2005. Zij vermelden als belangrijkste doelstelling het bevorderen van het arachnologisch onderzoek in België.

De voorbije jaren is ook het beantwoorden van vragen door een breed publiek via het internet, een belangrijke activiteit geworden.

De vereniging tracht ook invloed uit te oefenen op het beleid, door interventies bij de verantwoordelijke beleidsmakers of door het verlenen van deskundige medewerking (opstellen Provinciale Prioritaire Soortenlijsten, MER's,...).

Araneus alsine of Sinaasappelspin op haar retraite (©Gilbert Loos)

ARABEL, de geschiedenis

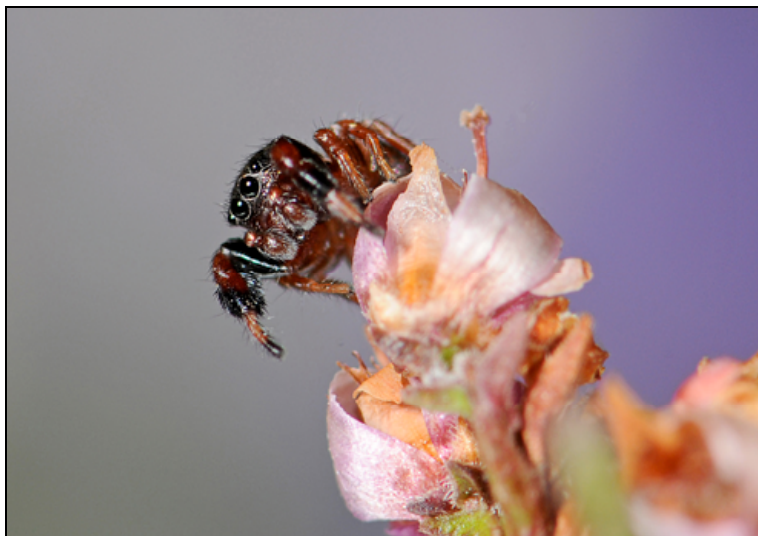
De studie van de Belgische spinnen begon op het einde van de negentiende eeuw met het zeer verdienstelijke werk van Léon Becker (1826-1909). Deze kunstschilder verzamelde in het hele land spinnen en publiceerde zijn verspreidingsgegevens in vier luxueus uitgegeven volumes getiteld 'Les Arachnides de la Belgique' (Becker, 1882, 1896). Vooral de twee grote volumes met afbeeldingen in steendruk zijn hoogstandjes van de wetenschappelijke illustratie uit die periode. Tussen Becker en de periode van werkelijke bloei van de arachnologie in België, moet vooral melding gemaakt worden van Louis Giltay (1903-1937) die zijn korte wetenschappelijk carrière vooral aan de studie van de spinnen van Congo wijdde.

Na het overlijden van Giltay in 1937 sluimerde de arachnologie en verdween niet volledig dankzij de inbreng van Jean Kekenbosch (1921-2009), technicus aan het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN). Inderdaad, pas vanaf het midden de jaren vijftig van vorige eeuw, werden er dankzij deze onderzoeker opnieuw noemenswaardige bijdragen geleverd tot een betere kennis van de faunistiek van de Belgische spinnen. Er was maar heel weinig contact tussen hem en Pierre Benoit, een andere Belgische arachnoloog die werkte aan het Koninklijk museum voor Midden-Afrika in Tervuren en die zich voornamelijk bezighield met de studie van Afrikaanse spinnen vanaf 1964 tot hij in 1981 op pensioen ging en het museum verliet.

In 1970 besliste Jan Hublé (1923-2009), professor aan het laboratorium voor ecologie van de Rijksuniversiteit te Gent, een cel voor de studie van terrestrische dieren op te richten. Zijn laboratorium was tot dan gespecialiseerd in de ornithologie en hydrobiologie. De eer om die cel te starten viel te beurt aan Rudy Jocqué. Na een korte kennismaking met loopkevers (Carabidae), begon hij de studie van de spinnen. Hij werd al snel meegesleept door de passionerende wereld van de spinnen en niet lang daarna dienden andere geïnteresseerden zich aan. De collega's van het eerste uur waren Léon Baert, Jean-Pierre Maelfait en Rob Bosmans.

Jan Hublé werd zelf ook zo door de studie van de spinnen geënthousiasmeerd dat hij de ornithologie verliet en zich met spinnen ging bezig houden.

Het is eerst in 1976 dat Léon Baert suggereerde dat de Belgische arachnologen zich zouden moeten verenigen. ARABEL (ARachnologia BELgica) werd opgericht op 26 oktober tijdens een vergadering aan het KBIN te Brussel.

Sibianor larae, een springspin die pas in 2009 voor het eerst in ons land werd aangetroffen (©Pierre Oger)

In het begin ging het enkel om een werkgroep zonder duidelijke structuur, waarvan de leden ideeën en gegevens uitwisselden, mekaar hielpen bij moeilijke determinaties en soms excursies organiseerden. Tien jaren van groei en vele vergaderingen later werd ARABEL een v.z.w. (Vereniging zonder winstoogmerk) met een formeel statuut, een voorzitter, een secretaris, een schatbewaarder en zo'n 60 leden. De eerste voorzitter werd J. Kekenbosch, die op die manier werd gehuldigd voor zijn pionierswerk in de Belgische arachnologie.

Vanaf het begin lag de klemtoon van de ARABEL-activiteiten op de faunistiek van de Belgische spinnen. Dit mondde reeds uit in verschillende soortenlijsten en een serie van catalogi met verspreidingskaartjes.

De activiteiten van de Belgische arachnologen blijven daartoe echter niet beperkt. Verschillende specialisten bestuderen tropische en mediterrane spinnen, wat heeft geresulteerd in talrijke publicaties over spinnen afkomstig van het Middellandse Zeegebied, tropisch Afrika, Latijns-Amerika tot en met Australië. Verschillende leden bogen zich beroepshalve over de ecologie van spinnen. Sommigen onder hen (bv. Mark Alderweireldt) bereikten onder andere in de agroecologie, opmerkelijke resultaten.

Jammer genoeg voor de arachnologie trok professor Hublé zich enkele jaren geleden terug en ging zijn laboratorium terug de weg van de hydrobiologie op. De enige Belgische school van arachnologen droogde op die manier op. Nochtans is er de laatste jaren aan de Universiteit van Gent opnieuw interesse voor de arachnologie en dienen zich weer jonge arachnologen aan. Wij danken die gelukkige evolutie vooral aan de -in 2009 overleden-derde voorzitter van ARABEL, Jean-Pierre Maelfait (de tweede voorzitter was Rudy Jocqué), die één van de opvolgers van Jan Hublé overtuigde de arachnologie terug op de sporen te zetten. Ondertussen heeft Mark Alderweireldt een mandaat van 4 jaar als voorzitter achter de rug en is opgevolgd door huidig voorzitter Léon Baert.

Rudy Jocqué

Activiteiten

De activiteiten van de vereniging bestaan vooral uit het organiseren van vergaderingen (3 per jaar) en veldexcursies (2 à 3 per jaar). Tijdens de algemene vergadering in het begin van het jaar wordt vaak een buitenlandse specialist uitgenodigd om over zijn arachnologisch werk te spreken.

Elk jaar wordt samen met andere Europese Arachnologische verenigingen de "European Spider of the Year" verkozen en aan de pers voorgesteld.

ARABEL doet soms een interventie op aanvraag, zoals de zoektocht naar de beruchte *Latrodectus hasselti* ('Red back spider'), die in 1999 via een tententransport in België was ingevoerd. De soort slaagde er gelukkig niet in om zich definitief te vestigen.

V.l.n.r.: ARABELleden Johan Van Keer, Marc Janssen, Koen Van Keer, Léon Baert, Jean-Pierre Maelfait (†), Shirley Gurdebeke Dries Bonte (en Domir De Bakker, niet op de foto) vonden een ontsnapt adult wijfje en één juveniel exemplaar van *Latrodectus hasselti* bij een grondige zoektocht in de lente van 1999 (©Domir De Bakker).

Praktische info

Om lid te worden van ARABEL, volstaat het om 20 euro te storten op rekeningnr. 001-4441941-96 van de FortisBank, met vermelding van "Lidgeld ARABEL", uw naam en adres.

Dit geeft u recht op lidmaatschap van de vereniging voor één jaar en ontvangst van de drie nummers van de nieuwsbrief van de Belgische Arachnologische Vereniging die in dat jaar verschijnen.

ARABEL telt een 60-tal betalende leden.

De huidige raad van bestuur bestaat uit:

Léon Baert, voorzitter

Mark Alderweireldt, ondervoorzitter

Lut Van Nieuwenhuyse, secretaris

Domir De Bakker, penningmeester

Johan Van Keer, bibliothecaris

Kevin Lambeets, webmaster

Robert Kekenbosch, adjunct-secretaris

Website

Het website-adres van ARABEL is:

www.arabel.ugent.be

Daarop vindt u o.a. de soortenlijst met alle Belgische spinnen, informatie over de verkozen "Europese Spin van het Jaar", spinnennieuws en de fotogalerij.

Contact:

Lut Van Nieuwenhuysse

secretaris ARABEL

[E] lvannieuwenhuysse@hotmail.com

Een mannelijk Periskoopspinnetje (*Walckenaeria acuminata*), met de opvallend verhoogde koppartij, waarop zich de ogen bevinden (©Pierre Oger).

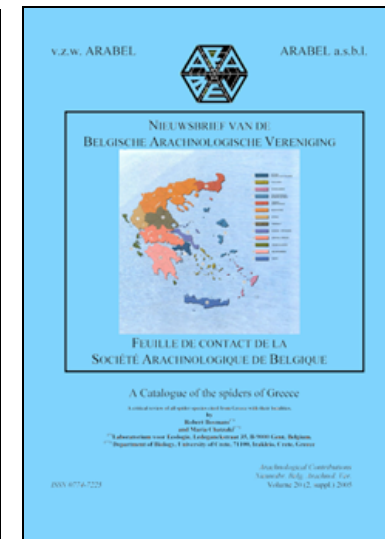
Publicaties

De belangrijkste publicatie van ARABEL is haar nieuwsbrief (*Nieuwsbrief van de Belgische Arachnologische Vereniging/Feuille de contact de la Société Arachnologique de Belgique*). Dat tijdschrift verschijnt driemaandelijks en gaat vanaf 2011 zijn 26ste jaargang in. De bijdragen daarin behandelen hoofdzakelijk de Belgische spinnenfauna.

Daarnaast verschijnen vanaf 2005 ook de *Arachnological Contributions*, uitgebreidere wetenschappelijke bijdragen voor een internationaal publiek van specialisten.

Nieuwsbrief ARABEL

Arachnological Contributions, Vol. 1

Groepsfoto met een delegatie van ARABEL-leden tijdens de studiedag ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van de vereniging. Kaaihoeve, 16 september 2006 (©Chantal Van Nieuwenhove)

De foto's uit deze brochure zijn alle afkomstig uit de ARABEL-beeldbank. Met bijzondere dank aan de fotografen, die de beelden ter beschikking stellen van onze vereniging.